

7 ulusal eğitim yönetimi kongresi

Ana Tema: Eğitim Sisteminin
Örgüt ve Yönetim Sorunları

24-26 MAYIS 2012

inönü üniversitesi | malatya

www.eyk7.org

Bildiri Özetleri

DÜZENLEME KURULU

Kongre Onursal Başkanı

Cemil ÇELİK
(İnönü Üniversitesi Rektörü)

Kongre Eş-Başkanları

Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR
(Eğitim Yöneticileri ve Eğitim Deneticileri Derneği Başkanı)

Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ
(İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dekanı)

Düzenleme Kurulu:

Prof. Dr. Yüksel KAVAK
Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU
Prof. Dr. Selahattin TURAN
Doç. Dr. Şakir ÇINKIR
Doç. Dr. Hasan DEMİRTAŞ
Doç. Dr. Mehmet ÜSTÜNER
Yrd. Doç. Dr. Necdet KONAN
Yrd. Doç. Dr. Mahire ASLAN
Yrd. Doç. Dr. Sevim ÖZTÜRK
Yrd. Doç. Dr. Melike CÖMERT
Yrd. Doç. Dr. Niyazi ÖZER

KONGRE SEKRETARYASI

Yrd. Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Yrd. Doç. Dr. Melike CÖMERT
Araş. Gör. Ezlam SUSAM
Araş. Gör. İsmail ŞAN
Araş. Gör. Ceyhun SERVİ
Araş. Gör. Birsen ŞAHAN
Araş. Gör. Yasemin ERSÖZ

Bilim Kurulu

- Prof. Dr. Esmahan AĞAOĞLU Anadolu Üniversitesi
- Prof. Dr. Recep Cengiz AKÇAY Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- Prof. Dr. Mualla Bilgin AKSU Akdeniz Üniversitesi
- Prof. Dr. Battal ASLAN Hakkâri Üniversitesi
- Prof. Dr. Emine AKYÜZ Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK TODAİE
- Prof. Dr. Aylanur ATAKLI Hacettepe Üniversitesi
- Prof. Dr. Ayhan AYDIN Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Prof. Dr. İnyet PEHLİVAN AYDIN Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Ahmet AYPAY Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Ali BALCI Ankara Üniversitesi
- Prof. Dr. Ayşen BAKİOĞLU Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Gülsüm ATANUR BASKAN Hacettepe Üniversitesi
- Prof. Dr. Coşkun BAYRAK Anadolu Üniversitesi
- Prof. Dr. Esergöl BALCI BUCAK Dokuz Eylül Üniversitesi
- Prof. Dr. Zuhâl CAFOĞLU Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Niyazi CAN Erciyes Üniversitesi
- Prof. Dr. Cevat CELEP Kocaeli Üniversitesi
- Prof. Dr. Temel ÇALIK Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Vehbi ÇELİK Mevlana Üniversitesi
- Prof. Dr. Mustafa ÇELİKTEN Erciyes Üniversitesi
- Prof. Dr. Münevver ÖLÇÜM ÇETİN Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. A. Canan ÇETİNKANAT Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ İnönü Üniversitesi
- Prof. Dr. Ahmet DUMAN Muğla Üniversitesi
- Prof. Dr. Hoşcan ENSARİ Marmara Üniversitesi
- Prof. Dr. Şule ERÇETİN Hacettepe Üniversitesi
- Prof. Dr. Tokay GEDİKOĞLU Gaziantep Üniversitesi
- Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ Gazi Üniversitesi
- Prof. Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ Yıldız Teknik Üniversitesi
- Prof. Dr. Musa GÜRSEL Selçuk Üniversitesi

Bilim Kurulu

- Prof. Dr. Muhsin HESAPÇIOĞLU Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Reşide KABADAYI Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Kasım KARAKÜTÜK Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Emin KARİP Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. M. Durdu KARSLI Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel KAVAK Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin KEPENEKÇİ Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Şükran KILBAŞ KÖKTAŞ Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Nuray OAKLEY Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Servet ÖZDEMİR Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK ODTÜ
Prof. Dr. Mehmet ŞİŞMAN Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal TOPRAKÇI Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih TÖREMEN Zirve Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TURAN Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Feyzi ULUĞ TODAİE
Prof. Dr. Semra ÜNAL Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Işıl ÜNAL Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Münevver YALÇINKAYA Ege Üniversitesi

Not: Liste soyisim alfabetik sırasına göre hazırlanmıştır

İÇİNDEKİLER

Oryantasyon Eğitiminde Okul Yöneticilerinin Rolüne İlişkin Öğretmen Adaylarının Beklentileri.....	1
İbrahim Çankaya, Sinan Yörük, Erol Koçoğlu	
Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri.....	3
Ahmet Baştan, Necip Yıldırım, Samim Aksoy, Songül Baştan	
İlköğretim Okullarındaki Politik Davranışlara İlişkin Öğretmen Algıları.....	5
Türkan Argon, Abdurrahman Açıkgöz	
Öğretmenlikte Kariyer Basamakları Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Metaforlar ve Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle İncelenmesi.....	7
Ayşen Bakioglu, Köksal Banoğlu	
Pozitif Psikoterapi ve Denge Modeliyle Okul Yönetim Sistemi Önerisi.....	10
Kadriye Işıklar Pürçek	
Okul İçi Şiddet Algısı İle Motivasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	12
Münevver Çetin, Funda Alpanık	
Kadın Okul Yöneticilerinin "Cam Tavan" A İlişkin Algıları	15
Münevver Çetin, Elif Atan	
Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Görüşlerine Göre Özel Alan Yeterliklerine Sahip Olma Düzeyleri (Kilis İli Örneği)	17
Mustafa Cinoğlu, Yunus Emre Avcı	
Anaokulu Müdürlerinin Etkili Liderlik Özelliklerine Sahip Olma Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi	19
Selahattin Turan, Özge (Üsküplü) Karaevli	
Yükseköğretim Bölüm Başkanlarının Öğretim Elemanlarının Algısına Göre Duygusal Zekâ Yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.....	21
Abdurrahman İlğan, Melike Özudođru, İhsan Yılmaz	
Lise Öğrencilerinin Tecrübelerine Göre Okul Terk Nedenleri.....	24
Güzide Bayhan, Gülay Dalgıç	
Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeyleri	26
İdris Şahin	
Okul Müdürlerinin Yönetim Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar	28
Hasan Basri Memduhođlu, Erdal Meriç	
Okul İkliminin Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi.....	30
Aydın Balyer, Kenan Özcan, Yüksel Gündüz	
Kamu Eğitim Kurumlarında Zorunlu Yer Değiştirme Sonucu Görev Yeri Değişen Eğitim Yöneticilerinin Zorunlu Yer Değiştirme Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi	32
Sait Akbaşı, Abdullah Balıkçı	
Okul Yöneticilerinin Çatışmayı Çözme Stratejleri İle Öz Yeterlik Algıları Arasındaki İlişki.....	35
Yusuf İnandı, Bülent Gündüz, Binali Tunç	
Taşmalı İlköğretim Uygulaması Değerlendirilmesi: Bozova İlçesi Örneği.....	37
Ayşe Şimşek, Serap Büyükkıdık	
Üniversite Öğrencilerine Göre Yüzüncü Yıl Üniversitesinin Örgütsel İmajı	39
Mustafa Erdem, Gülnihal Kılıç	
Okul Müdürlerinin Okul Geliştirme Yönetim Ekibine İlişkin Görüşleri	42
İdris Şahin	

Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Yıldırma Davranışları ve Bunların Yaşanma Sıklığı (Rize İli Örneği)	45
Eşref Nural, Zafer Haşımoğlu	
Milli Eğitim Kararlarının Tebliğler Dergisi ve Resmi Gazete Üzerinden Analizi	47
Kezban Şıvgın, Sadegül Akbaba Altun	
Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algıları	49
R. Cengiz Akçay, Bertan Akyol	
İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeylerine İlişkin Algıları	51
Fatma Kılçık Kesik, Melike Cömert	
Eğitim Fakültesi Yöneticilerinin Yönetim Süreçlerindeki Güç Kullanma Biçimlerinin Örgüt Kültürüne Etkisi	53
Kenan Özcan, İbrahim Hakan Karataş, Çağlar Çağlar, Murat Polat	
Okul Müdürlerinin Çatışma Çözmede Yapıcı veya Yıkıcı Olmaları Öğretim Liderliği Davranışlarının Yordayıcısı Mıdır?	55
H.İsmail Arslantaş, Metin Özkan	
Eğitim Fakültelerine Yapılan Akademik İstihdamın Bu Fakültelerin Geleceği Açısından Tartışılması	57
Murat Tuncer, Ömer Yılmaz	
Meslek Liselerinde Sınıf Tekrarı Yapan Öğrencilere İlişkin Öğretmen Görüşleri	60
Abdullah Selvitopu	
Öğretmenlerin, Denetmenlerin Sanatsal Denetim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri	61
Celal Teyyar Uğurlu, Sümeyye Mermer, Behiye Ertaş	
Eğitim Denetmenlerinin İletişim Becerileri ve Empatik Eğilimlerinin İncelenmesi	63
Celal Teyyar Uğurlu, M.Cevat Yıldırım, Mehmet Sincar, Niyazi Özer, Kadir Beycioğlu	
Öğretmenlerin Duygusal Zekâ Düzeyleri İle Stres, Kaygı, Tükenmişlik ve Depresyon Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Çoklu Grup Yapısal Eşitlik Modellemesi	64
Mehmet Karakuş	
Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışlarının Öğretmenlerin Örgütsel Adanmışlık Düzeylerine Etkisi Üzerine Bir Modelin Sınanması	66
Mehmet Karakuş, Muhammed Turhan	
İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Öğretimsel Liderlik Roller ve Karşılaştıkları Sorunlar	68
Salih Paşa Memişoğlu, Mahmut Sağır	
İlköğretim Okulu Müdürlerinin Zorunlu Yer Değiştirme Uygulamasına İlişkin Görüşleri	70
Salih Paşa Memişoğlu, Mustafa Çelik, Mete Sipahioğlu	
Müzelerin Eğitim-Öğretim Mekanı Olarak Kullanılmasının Önemi ve Bu Kapsamda Yaşanan Yönetimsel Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri, Yüksel Gögebakan	72
Okul Yöneticilerinin Kullandıkları Örgütsel Güç Kaynakları (Uşak İli Örneği)	74
M. Akif Helvacı, Musa Kayalı	
İlköğretim Okullarında Okul Kültürü ve Değerlere Dayalı Dönetim İlişkisi	76
Zülfü Demirtaş, Meryem Ekmekyapar	
Özel Eğitim Okullarının Yönetimsel Sorunları	78
Mustafa Arslan, Hasan Demirtaş	
Eğitim Yönetiminde Lisansüstü Eğitimin Sorunları	81
Necmi Gökyer, Fulya Özer	
Eğitim Yönetimde Manyetizma Kuramı	83
Prof.Dr.Erdal Toprakçı, Sümeyye Mermer	

Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algıları, Takım Çalışması Düzeyleri ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Yapısal Eşitlik Modellemesi.....	318
Mehmet Karakuş, Abrurrahman Ekinci	
E-Okul Uygulamaları Hakkında Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerin Görüşleri	320
Önder Şanlı, Yusuf Gezer, Çetin Tan, Tuba Yavaş	
Yükseköğretimde Öğrenci Maliyeti: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği.....	321
Mehmet Şişman, Elif Aydoğdu	
Yatılı İlköğretim ve Bölge Okullarında Yaşanan Sorunlar	323
Cemil Yücel, Gökhan Demirhan, Ebru Karataş, Kemal İldun	
Müdür Yardımcılarının İş Yaşamı	324
Ahmet Aypay, Ayşe Dönmez	
Eğitim Yönetimi Alanındaki Lisansüstü Programların Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Yeterlik Düzeylerine Etkisi	325
Muhammed Turhan, Zübeyde Yaraş	
Öğretmenlerin Okul Müdürlerine Güvenme Dayanakları	327
Sinan Özat, Soner Polat	
X Etkili Okulda Yönetici ve Öğretmen Özellikleri Üzerine Sıralama Yöntemiyle Bir Ölçekleme Çalışması	329
Metin Özkan, H.İsmail Arslantaş	
Ortaöğretim Öğretmenlerinin Yabancılaşma Düzeyleri.....	332
Songül Emir, Pinar Yengin Sarpkaya	
2009 Pısa Sınav Sonuçlarına Göre Ülkelerin Eğitim Yapıları İle Genel ve İnsani Gelişmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Türkiye İle Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi.....	334
Celalettin Korkmaz, Münir Şahin	
Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi(Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri Örneği)	336
Yılmaz Tonbul, Serap Akduman Yetim, Özden Ölmez Ceylan	
Türkiye'de Ortaöğretimden Yükseköğretime Geçiş Sisteminin Dünü ve Bugünü: Yaşanan Sorunlar.....	338
Seval Koçak, Gülsün Atanur Baskan	
Yönetici Yeterliliği Envanteri Uyarlama Çalışması	340
Servet Özdemir, Ferudun Sezgin, Duygu Özen Kılıç, Mehmet Akif Sözüeroğlu	
Tpm Liderliği: Eğitim, Okul ve Sınıf Yönetimi Alanlarında Kullanılabilecek Bir İyileştirme Modeli	342
Nuri Baloğlu	
Yatılı Bölge İlköğretim Okullarının Etkililik Düzeyi ve İhtiyaç Duyulan Liderlik Türleri.....	344
İlknur Maya, Halime Öztürk	
"Paylaşılan Liderlik Ölçeği" Geliştirme Çalışması.....	346
Mahire Aslan, Aslı Ağiroğlu Bakır	
Eğitim Yöneticilerinin Rotasyon Algısı.....	348
Şenay Sezgin Nartgün, Cemil Bayraktar, Halil Burak Akkulak	
İlköğretim Öğretmen ve Velilerinin 4+4+4 Eğitim Modeline İlişkin Algıları.....	350
Savaş Aydın, Burhanettin Dönmez	
İlköğretim Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri İle Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İzmir İl Örneği)	352
Mehmet Teyfur, Osman Ferda Beytekin, Münevver Yalçinkaya	

ETKİLİ OKULDA YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE SIRALAMA YÖNTEMİYLE BİR ÖLÇEKLEME ÇALIŞMASI

Metin ÖZKAN, H. İsmail ARSLANTAŞ

7. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, 24-26 Mayıs 2012 Malatya
Bildiri No: 208

Problem Durumu

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin çok hızlı yaşandığı yirmi birinci yüzyılın ilk yıllarını yaşadığımız bu günlerde eğitimden beklentiler de aynı hızda değişmekte ve farklılaşmaktadır. Kamuoyunun giderek artan bir şekilde etkili okul talebi okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin rolünü her geçen gün daha fazla önemli konuma getirmektedir (LaPointe ve Davis, 2006).

Etkili okulu kavramlaştırırken sıklıkla lider ya da yöneticiye atıfta bulunmaktadır. Başka bir anlatımla etkili okulun en önemli bileşenlerinden birisi yönetimdir. Ancak etkili okulun tanımlanması konusunda yaşanan sıkıntıların, konunun bir araştırma alanı mı yoksa teori mi olması gibi, etkili okul yöneticisini tanımlamada da yaşanmaktadır (Lazaridou ve Iordanides, 2011). Okulda etkili ve verimli bir eğitim-öğretim ortamı oluşturma okul yöneticisinin görevidir (Reitzug, 1989:52 Akt:Baştepe, 2009). Etkili okullarda öğretmenler; öğrencilerinin en iyi şekilde bilişsel, duyuşsal, psikomotor, sosyal ve estetik gelişmelerini sağlamaya çalışmaktadır. Bu okullarda ki yöneticilerin de etkililiği; öğrencilerin ve öğretmenlerin sayılan alanlardaki gelişmelerini sağlamalarına, tüm üyeleri örgüt amaçlarına yönlendirmelerine ve bireysel ihtiyaçlara cevap verebilmelerine bağlıdır. Başka bir anlatımla okulun amaçlarını gerçekleştirecek, yapısını yaşatacak ve havasını koruyacak iç ögelerin lideri okul yöneticisidir (Ayık ve Ada, 2009).

Lazaridou ve Iordanides'in 2011 yılında gerçekleştirmiş oldukları çalışmada öğretmenler yöneticilerin en çok karar verme ve problem çözme sürecini iyi yöneterek etkili okul oluşumuna en çok katkıyı sağladıklarını düşünmektedir. Aynı çalışmada müdürlerin, öğrenciler ve öğretmenler arasında güven ve işbirliğine dayalı atmosfer oluşturmalarının etkili okula yapacakları ikinci büyük katkı olarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak yöneticilerden genellikle iyi bir örgüt iklimi oluşturması böylece işbirliğini yaygınlaştırması beklenmektedir.

Diğer bir anlatımla yaygın olarak okul müdürlerinin okul etkililiğine katkıda bulduklarına inanılmaktadır ancak bunu daha çok doğrudan değil de örgüt iklimini değiştirerek gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır (Hallinger & Heck 1998; Leithwood, Jantzi, Earl, Watson, Levin & Fullan 2004: Akt: Lazaridou ve Iordanides, 2011).

Etkili okulun olumlu bileşenlerinden bir diğeri de öğretmenlerdir. Can'a göre (2004:103-119) okul örgütü içerisinde öğretmenlerin, sınıfın yöneticisi olarak okulu ve öğretimi geliştirmede ve beklentilere uygun öğrencileri yetiştirmede önemli sorumlulukları vardır. Sullivan ve McDonough (2002) öğretmenleri eğitimde iyi yönde gelişmenin baş mimarları, olarak betimlemektedirler.

Öğretmenlik mesleği ile ilgili alan yazında (EC., 2006; Akpınar, Turan ve Tekataş, 2004; Balci, 2011:144-145; Şişman, 2011:154-172; MEB, 1999; Yetim ve Göktaş, 2004; Ubuz ve Sarı, 2009; Köksal, 2008; Arslan ve Özpınar, 2008), etkili bir öğretmenlik için, öğretmenin öğretmen olarak yetiştiği alanla ilgili yeterli bilgi birikimine sahip olması, öğretmenlik meslek formasyonunu kazanması, öğretmenlikle ilgili becerilerle donanmış olması gerektiği belirtilmiştir. Öğretmenin öğretim görevini istenen şekilde yerine getirmesi, neyi - nasıl öğreteceğini bilmesine bağlıdır. Öğretim yaptığı alan konusunda yeterli bilgisi olmayan ya da eksik bilgisi olan; öğretim sürecini etkili bir şekilde yönetme bilgi ve becerisine sahip olmayan bir öğretmen, kaçınılmaz olarak etkili öğretmenlik davranışları sergilemekten uzak kalacaktır.

Etkili bir öğretmenin hangi niteliklere sahip olması gerektiği, alanyazında çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Bazı araştırmalarda (Yetim ve Göktaş, 2004; Şahin, 2011; Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005) öğretmen nitelikleri; a) kişisel nitelikler ve b) mesleki nitelikler üzere iki ana grupta toplanmıştır. Tatar (2004) tarafından yapılan alanyazın taramasına dayalı bir çalışmada, öğretmenlerin sahip olmaları gereken kişisel nitelikler; isteklilik, sıcaklık ve mizah, güvenilirlik, yüksek başarı beklentisi, teşvik ve destekleyicilik, sistemlilik, uyum gösterebilme/esneklik, bilgililik. Aynı çalışmada öğretmenin

mesleki nitelikleri ise şöyle sıralanmaktadır: öğrencinin dikkatini çekme, öğretimde çeşitlilik oluşturma, öğretim zamanını etkili biçimde kullanma, sorular sorma, açık bir öğretim gerçekleştirme, öğrenci gelişimini izleme, geribildirimde bulunma ve pekiştirme verme.

Şişman (2011:154-162), etkili öğretmenle ilgili özellikleri; eğitim-öğretimle ilgili konularda işbirliği içinde çalışma, birlikte planlama-değerlendirme ve karara katılma, mesleki yönden sürekli gelişme çabası içinde olma, yeni yöntemler-teknikler bulma ve uygulama çabası içinde olma, üst düzeyde sorumluluk duygusuna sahip olma, öğrenciler için iyi bir rol-davranış modeli olma, okulun ve programın amaçlarını öğrencilere açıklama, öğrencilerin beklenti ve ihtiyaçlarının farkında olma, öğrencilerle ilgili yüksek beklentilere sahip olma, öğrencilerin öğrenmesini sürekli izleme, öğrencilerin öğrenmesinde liderlik ve yol gösterme ve öğrencilerin çalışma ve ödevlerine yardımcı olma şeklinde sıralamıştır.

Etkili okul yönetici ve öğretmen özellikleri ile ilgili olarak alanyazında birçok çalışma yapılmıştır. Etkili okul ile ilgili yaptığımız çalışmamızda etkili okul ve öğretmen özelliklerinin önem sırasına göre sıralanması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı etkili okulda yönetici ve öğretmen özelliklerinin önem sırasının katılımcıların yargılarına göre belirlenmesidir. Çalışma, okul geliştirme ve iyileştirme çalışmalarında, yönetici ve öğretmenlerin hangi özelliklerinin daha çok geliştirilmesine ve atamalarda hangi özelliklere daha çok dikkat edilmesi gerektiğine karar vermede; öğretmen ve yöneticilerin hangi davranışlarının etkili okul oluşumuna katkı sağlayacağını politika geliştiricilerin ve uygulamacıların görmelerinde yararlı olacağı planlandığı için önem taşımaktadır.

Yöntem

Araştırmanın çalışma grubunu, Kilis Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda 2011-2012 eğitim-öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, "Etkili Okulda Yönetici ve Öğretmen Özellikleri Değerlendirme Formu" hazırlanmıştır. Formun hazırlık aşamasında, Şişman'ın 1995-1996 yılında etkili okul üzerine yaptığı çalışmada belirtilen yönetici ve öğretmen özellikleri referans alınmıştır. Yönetici özelliklerine ilişkin 10 madde aynen, öğretmen özelliklerine ilişkin 10 madde de araştırmacılar tarafından 7 maddeye düşürülerek alınmıştır. Belirlenen yönetici ve öğretmen özellikleri katılımcıların önem sırasına göre listelebilecekleri şekilde düzenlenmiş ve veri toplama aracı oluşturulmuştur. Verilerin analizinde sıralama yargılarıyla ölçekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, gözlemciyi uyarıcılar arasında mümkün olan en büyük sayıda ayırımı yapmaya zorladığından, gözlemcinin bu ayırımı yapabildiği hallerde geçerliliği çok yüksek bir ölçek verir (Turgut ve Baykul, 1992).

Bulgular, Sonuç ve Öneriler

Araştırma sonucunda etkili okulda yönetici ve öğretmen özelliklerinin hangi sırada ölçeklendiği belirlenecektir. Katılımcıların yargılarının hangi konularda ayrıştığı ve benzediği alanyazında var olan çalışmalarla ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılacaktır. Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda öneriler yapılacaktır.

Anahtar Sözcükler: *Etkili okul, etkili okulda yönetici, etkili okulda öğretmen.*

Kaynakça

- Akpınar, Turan ve Tekataş.(2004). Öğretmen adaylarının gözüyle sınıf öğretmenlerinin Yeterlilikleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Arslan, S. ve Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: İlköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, Cilt 2(1), ss.38-63.
- Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 429-446.

- Balci, A. (2011). *Etkili okul: okul gelistirme kuram uygulama ve arastirma*. PegemA Yayıncılık, 5.baskı, Ankara.
- Baştepe, İ. (2009). Etkili okulun eğitim-öğretim süreci ve ortamı boyutlarının nitelikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(29), 76-83.
- Can, N. (2004). Öğretmenlerin geliştirilmesi ve etkili öğretmen davranışları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 s.103-119.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:19,ss.207-237.
- EC. (2006). *Quality Assurance in Teacher Education in Europe. Brussel. Belgium*. www.eurydice.org/ressources/eurydice/pdf/0_integral/062EN.pdf. İndirildiği tarih 21.03.2012.
- LaPointe, M. ve Davis, S. H. (2006). *Effective schools require effective principals*. Academic Search Complete (24093836).
- Lazaridou, A. ve Iordanides, G. (2011). The principals role in achieving school effectiveness. *ISEA*, 39(3).
- Köksal, N. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin öğretmen, müdür ve bakanlık yetkilileri tarafından değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:23, ss.36-46.
- M.E.B. Komisyon Çalışması.(1999). Öğretmen Yeterlilikleri, Ankara.
- Sullivan, P., ve McDonough, A. (2002). Teachers differ in their effectiveness. *Proceedings of the 26th Annual Conference on Psychology of Mathematics Education* (vol.4, s.249-255).
- Şahin, A.(2011). Öğretmen algılarına göre etkili öğretmen davranışları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), ss.239-259.
- Şişman, M.(2011). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar*. PegemA Yayıncılık, 2.baskı, Ankara.
- Tatar, M.(2004). Etkili öğretmen. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(II), ss.1-26.
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (1992). *Ölçekleme teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Ubuz, B. ve Sarı, S. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının iyi öğretmen olma ile ilgili görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl:28, ss.53-61.
- Yetim, Z., Göktaş, A.A. (2004). Öğretmenlik mesleki ve kişisel nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt.12, ss. 541-550.